

بررسی آلودگی صوتی در یک مجتمع تحقیقاتی جنب فرودگاه مهرآباد

فیروز ولی پور^۱، حبیب الله دهقان شهرضا^۲، غلامحسین پور تقی^۳، مهدی جهانگیری^۴،
مهناز مذاہبی^۵

چکیده

مقدمه: صدا یکی از عوامل زیان آور محیط‌های صنعتی است که اختلالاتی از قبیل نقص شنوایی، پر فشارخونی، آزردگی، اختلالات خواب، افزایش تعداد تنفس و مصرف اکسیژن را به وجود می‌آورد. هدف این پژوهش اندازه‌گیری و ارزیابی میزان مواجهه پرسنل با صدا در واحدهای مختلف صنعتی و اداری مجتمع دانشگاهی هوا و فضای در جنب فرودگاه مهرآباد بود.

روش‌ها: در این مطالعه به دلیل تنوع هواپیماهای موجود در سیستم حمل و نقل هوایی و متغیر بودن تعداد پروازها در طول روز دوزیمتری فردی هشت ساعته، در یک دوره یک هفته‌ای و همچنین آنالیز اکتا و باند در سالن تونل باد انجام شد. صداسنج (مدل CEL440) و دوزیمتر ۲۸۲ (مدل CEL) جهت اندازه‌گیری استفاده شد. داده‌ها با استاندارد کمیته فنی بهداشت حرفاًی ایران و انجمان دولتی متخصصین بهداشت صنعتی آمریکا (ACGIH-2005) مقایسه گردید.

یافته‌ها: مقادیر به دست آمده از دوزیمتری سر و صدا در سالن‌های ساخت ۹۶/۷ dB، آهنگری و جوشکاری ۹۹/۶ dB، آبرودینامیک ۹۴ dB، مدل سازی و نجاری ۹۹/۶ dB، ورق کاری ۹۵ dB، کارگاه تونل باد ۹۴ dB، ساختمان‌های اداری ستاد ۷۷ dB، دفتر طراحی ۷۷ dB و ایستگاه نگهبانی ۷۶ dB بود. نتایج آنالیز اکتا و باند سالن تونل باد در فرکانس‌های ۱۲۵، ۲۵۰، ۵۰۰، ۱۰۰۰، ۲۰۰۰ و ۴۰۰۰ هرتز به ترتیب ۹۷/۱، ۹۵/۵، ۹۰/۰۲، ۹۳/۱، ۸۵/۵ و ۶۸/۴۶ dB و ۷۷/۶ dB دسی بل بدست آمد.

نتیجه‌گیری: میزان سرو صدا بالاتر از میزان‌های استاندارد ACGIH و کمیته فنی بهداشت حرفاًی کشور می‌باشد و برای پیشگیری از پیامدهای مواجهه با سرو صدا توصیه‌هایی ارایه گردید.

واژه‌های کلیدی: آلودگی صوتی، صداسنجی، دوزیمتری صدا، فرودگاه مهرآباد.

نوع مقاله: تحقیقی

پذیرش مقاله: ۱۹/۰۵/۲۵

دریافت مقاله: ۱۹/۰۴/۳

رودهایی، افزایش تعداد دم و باز دم و مقدار اکسیژن مصرفی،

مقدمه

انقباض عروق محیطی خون را به وجود می‌آورد (۱، ۴). سر و صدا فرودگاه یکی از عوارض و آثار نامطلوب متدالوی زیست محیطی ناشی از احداث یا توسعه فرودگاه از

صدا یکی از عوامل زیان آور محیط‌های صنعتی است که صدمات و اختلالاتی از قبیل کاهش شنوایی، افزایش فعالیت معده‌ای،

-
- ۱- دانشجوی دکتری، گروه بهداشت حرفاًی، دانشکده پیراپزشکی و بهداشت، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران (نویسنده مسؤول) Email: valipour_f@modares.ac.ir
 - ۲- مریب، گروه بهداشت حرفاًی، دانشکده پیراپزشکی و بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.
 - ۳- استادیار، گروه بهداشت حرفاًی دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)، تهران، ایران.
 - ۴- دانشجوی دکتری، گروه بهداشت حرفاًی، دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران.
 - ۵- کارشناس ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، تهران، ایران.
-

توربو جت و سایر فن آوری‌ها رشد قابل توجهی به وجود آمد. به علاوه در سال‌های اخیر نگرانی‌های عمومی در ارتباط با محافظت از محیط زیست افزایش یافته است و آراء و بیانات عموم مردم مبنی بر ضرورت به کارگیری ضوابط مؤثر در جهت کاهش آلودگی‌های فرودگاه و محیط‌های شهری و صنعتی بر این موضوع تأکید دارد. از آنجایی که آلودگی‌ها ممکن است همان گونه که در محوطه فرودگاه تولید می‌شوند، در اراضی پیرامونی فرودگاه نیز به وجود آیند، لذا کنترل‌های زیست محیطی باید در حوزه داخلی فرودگاه و اراضی پیرامون، آن قابل اعمال باشد. فرودگاه، نه تنها ممکن است بر اثر آلودگی‌هاییش مشکلاتی را باعث شود، بلکه بزرگی ابعاد فرودگاهها و ساخت و سازهای وابسته به آن‌ها ممکن است نمودهای منفی داشته باشند که لازم است به حساب آمده و مورد بررسی قرار گیرد (۳، ۴).

آلودگی‌ها ممکن است برای سلامت عمومی خطرساز بوده و به اکولوژی محیطی نیز زیان برساند. لذا هم به جهت محدود کردن آلودگی در منشاء و هم به جهت کاستن از اثرات بعدی آن کنترل‌های متنابض لازم به نظر می‌رسد.

موتوور هوایپیما یکی از مهم‌ترین عوامل تولید سر و صدا در فرودگاهها است. با توجه به نوع موتوور و نوع عملیاتی که توسط هوایپیما انجام می‌شود، سر و صدای هوایپیماها به مقدار زیادی با هم متفاوت می‌باشد (۹).

ازار دهنگی حاصل از سر و صدای هوایپیماها در یک فرودگاه رابطه نزدیکی با متنابض نشست و برخاست هوایپیماها و توزیع و برنامه‌ریزی عملیات آن‌ها در طول شباهنگ روز دارد. تأثیر میزان بالای سر و صدا فرودگاه بر روی ساکنین فرودگاه و مناطق مجاور آن بسیار نامطلوب است. این سر و صدا برای سلامت کارمندان فرودگاه به ویژه آنان که به واسطه نوع وظایف خود، روزانه در معرض سر و صدای شدید هوایپیماها قرار دارند، خطر آفرین می‌باشد. در نتیجه به کارگیری ضوابط پیشگیرانه شدیدی مانند استفاده اجباری از وسائل حفاظتی آکوستیک و ضد صدا و کوتاه کردن زمان مواجهه کارکنان الزامی است (۱۰، ۲۱).

لحاظ کنترل آلودگی صوتی پژوهش‌های آن‌ها است. اثرات سر و صدای هوایپیما بر مناطق شهری پیرامون فرودگاه مسئله‌ای جدی در امر هوانوردی است. مکان‌یابی و استقرار یک فرودگاه، همیشه در محلی که به اندازه کافی از مراکز جمعیتی دور باشد، تا از عکس‌العمل‌های اجتماعی مردم جلوگیری شود، امکان پذیر نیست (۶). فرودگاه‌هایی که در فاصله‌ای دور از مراکز جمعیت قرار دارند، غیر واقع بینانه و پرهزینه هستند و تحقق هدف کاهش زمان‌های مسافت از منزل تا فرودگاه را غیر ممکن می‌سازند. بنابراین، تأمین زمین کافی یا کنترل آن به منظور حذف و یا کاهش مشکل سر و صدا، هم برای فرودگاه و هم برای مردم اهمیت دارد. از زمان عملیاتی شدن هوایپیماهای جت تجاری، مردم به طور معمول نسبت به سر و صدا هوایپیما به شدت واکنش نشان داده‌اند (۳). این عکس‌العمل‌ها سبب گردیده است تا مطالب و تعليمات زیادی در رابطه با تولید و انتشار سر و صدا و عکس‌العمل انسان نسبت به آن نگارش یافته و آموزش داده شود و بر این اساس روش‌هایی ابداع شده است تا به برنامه‌ریزی امکان دهد که گستردگی و مقدار سر و صدای ناشی از عملیات فرودگاه را برآورده نموده و عکس العمل مناطق مسکونی را پیش‌بینی نمایند (۷).

اثر سر و صدای هوایپیما بر یک منطقه شهری بستگی به عوامل متعددی دارد که به طور خلاصه عبارتند از: میزان سر و صدا، مدت زمان تداوم سر و صدا، مسیرهای پرواز در حین نشست و برخاست، تعداد و نوع عملیات، ترکیب ناوگان هوایپیماهای نحوه بهره‌گیری از باندهای پرواز، زمان و معضل و شرایط جوی که واکنش جوامع نسبت به واقع شدن در معرض سر و صدا تابعی از کاربری اراضی و ساختمان‌ها است. نوع ساخت و مصالح به کار رفته در ساختمان‌ها، فاصله از فرودگاه، تراز سر و صدای موجود محیط، انکسار، تجزیه و بازتاب صدا بر حسب موقعیت ساختمان‌ها، شرایط توپوگرافی، وضعیت اجتماعی می‌باشد (۸). فرودگاه‌ها از ابتدا شروع به کار دارای آلاینده بوده‌اند ولی مشکل هنگامی نمایان شد که در حجم ترافیک و به ویژه تولید گستردگی هواپیماهای تجاری

ناشی از تردد هواپیماهای مسافربری، جنگی و آموزشی

ساکنین و پرسنل شاغل در صنایع اطراف فرودگاه
مهرآباد، به صورت مستمر در معرض آلودگی‌های صوتی

جدول شماره ۱: نتایج دوزیمتری در سالن‌های صنعتی در مقایسه با استاندارد شغلی هشت ساعته محیط‌های صنعتی سازمان

ACGIH

مکان (سالن)	میزان آلودگی صوتی (dB)	حد مجاز (dB)
آهن گری و جوشکاری	۹۹/۶	۸۵
مدل سازی و نجاری	۹۹/۶	۸۵
ورق کاری	۹۵	۸۵
تونل باد(آئرودینامیک)	۹۴	۸۵

جدول شماره ۲: نتایج دوزیمتری در ساختمان‌های اداری در مقایسه با استاندارد شغلی هشت ساعته محیط‌های اداری جنب فرودگاه

ACGIH

مکان	میزان آلودگی صوتی	حد مجاز (dB)
ساختمان اداری ستاد	۷۷	۷۵
ساختمان دفتر طراحی	۷۷	۷۵
برجک نگهبانی	۷۶	۷۵

به این که در زمان کارکردن سیستم، اپراتورها باید در محل حضور داشته باشند، آنالیز فرکانسی هم در داخل سالن و هم در داخل اتاقک کنترل انجام گردید و نتایج به دست آمده با استاندارد شغلی در فرکانس‌های اکتاوباند مقایسه گردید وسایل مورد استفاده دستگاه صداسنچ cell-440 و cell-282 بوده است. وسایل اندازه‌گیری طبق دستورالعمل سازنده قبل از اندازه‌گیری کالیبره شدند. منابع آلودگی صوتی به غیر از فرودگاه سالن‌های مختلف صنعتی مجتمع بودند.

یافته‌ها**الف- نتایج دوزیمتری**

نتایج دوزیمتری در سالن‌های صنعتی در مقایسه با استاندارد مواجهه هشت ساعته کمیته فنی بهداشت حرفة‌ای ایران و سازمان ACGIH در (جدول شماره ۱). ارا ئه شده است (۵). نتایج دوزیمتری در ساختمان‌های اداری در مقایسه با

هستند. ارزیابی میزان مواجهه پرسنل در یک مجتمع نظامی (صنعتی- پژوهشی) مجاور فرودگاه مهرآباد هدف این پژوهش می‌باشد.

روش‌ها

این مرکز در کنار فرودگاه مهرآباد قرار دارد و تمامی پروازهای فرودگاه در هنگام بلند شدن از زمین از بالای آن عبور می‌کند، هواپیماهایی که در سیستم هواپیمایی کشوری استفاده می‌شود. شامل توپولف، ایرباس، بوئینگ، آنتونوف، فوکر ۵۰ و ۱۰۰، هواپیماهای جنگی، آموزشی و ... می‌باشند. به دلیل متغیر بودن تعداد پروازها در طول روز و هفته از دوزیمتری ۸ ساعته در یک دوره یک هفت‌های استفاده شد تا تمام تعییرات در طول هفته ثبت گردید. همچنین در سالن‌های صنعتی از قبیل آهنگری، آئرودینامیک، مدل سازی، ورق کاری، تونل باد، مادون صوت، آنالیز فرکانسی انجام شد. برای بررسی تأثیر کاهش صدا توسط اتاقک کنترل، تراز فشار صوت در داخل سالن و اتاقک کنترل اندازه‌گیری شد. با توجه

ب- نتایج آنالیز فرکانسی صدا
نتایج آنالیز فرکانسی سروصدا در داخل سالن و اتاق کنترل و

استاندارد شغلی هشت ساعته محیطهای اداری جنب فرودگاه سازمان ACGIH در (جدول شماره ۲). ارائه شده است (۵).

جدول شماره ۳. مقایسه میزان صدا در داخل سالن و اتاق کنترل با میزان مواجهه استاندارد ACGIH

Freq(Hz) SPL-dB	A	C	۱۲۵	۲۵۰	۵۰۰	۱۰۰۰	۲۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰
حد مجاز	۸۵	۸۵	۹۶	۹۲	۸۸	۸۶	۸۵	۸۵	۸۶
داخل سالن	۹۴,۷۲	۱۰۴,۲۸	۹۷,۱	۹۵,۵	۹۳,۱	۹۰,۲	۸۵,۵	۷۷,۶	۶۸,۴۶
داخل اتاق کنترل	۸۰,۵	۹۷	۸۲,۵	۸۱,۵	۷۸	۷۵,۵	۷۱	۶۲,۵	۵۰

جدول شماره ۴. مقایسه تراز فشار صوت در داخل سالن و اتاق کنترل

Freq(Hz) SPL-dB	۱۲۵	۲۵۰	۵۰۰	۱۰۰۰	۲۰۰۰	۴۰۰۰	۸۰۰۰
داخل سالن	۹۷/۱	۹۵/۵	۹۳/۱	۹۰/۲	۸۵/۵	۷۷/۶	۶۸/۴۶
داخل اتاق کنترل	۸۲/۵	۸۱/۵	۷۸	۷۵/۵	۷۱	۶۲/۵	۵۰

سالن‌های مدل‌سازی و نجاری بود. کمترین میزان آلودگی صوتی در سالن‌های صنعتی ۹۴ دسی بل مربوط به سالن‌های تونل باد و آئرودینامیک بوده است.

نتایج حاصل از دوزیمتری ساختمان‌های اداری (جدول ۲) نشان می‌دهد که در تمامی ساختمان میزان آلودگی صوتی بیشتر از حد مجاز است و بیشترین مقدار آن مربوط به ساختمان‌های اداری و دفتر طراحی می‌باشد که میزان آن ۷۷ دسی بل است. کمترین میزان آلودگی صوتی مربوط به برجک نگهبانی با ۷۶ دسی بل است نتایج این پژوهش با مطالعه Babisch و همکاران که نشان دادند شدت ناراحتی از

مقایسه آن میزان مواجهه استاندارد ACGIH در (جدول شماره ۳). ارائه شده است نتایج آنالیز فرکانسی سرو صدا و مقایسه تراز فشار صوت در داخل سالن و اتاق کنترل در (جدول شماره ۴). ارائه شده است.

بحث

از مقایسه نتایج دوزیمتری در سالن‌های صنعتی (جدول ۱) با حد مجاز شغلی ۸ ساعته مشاهده می‌گردد که در تمامی حالات میزان آلودگی صوتی بیشتر از حد مجاز (dBA85) بود، بیشترین میزان آلودگی صوتی در سالن‌های صنعتی ۹۹/۶ دسی بل مربوط به سالن‌های آهنگری، جوشکاری و

$$LP_T (dB) = 10 \log \left[\sum_{i=1}^n 10^{\frac{LPI_i}{10}} \right] \quad (\text{داخل سالن})$$

$$LP_T = 10 \log \left[10^{97/10} + 10^{95.51/10} + 10^{93.1/10} + 10^{90.2/10} + 10^{85.5/10} + 10^{77.6/10} + 10^{68.46/10} \right]$$

$$= 10 \log [10^{9.71} + 10^{9.55} + 10^{9.31} + 10^{9.02} + 10^{8.55} + 10^{7.76} + 10^{6.84}]$$

$$LP_T = 100.8 \text{ dB}$$

$$LP_T (dB) = 10 \log \left[\sum_{i=1}^n 10^{\frac{LPI_i}{10}} \right] \quad (\text{داخل اتاق کنترل})$$

$$LP_T = 10 \log \left[10^{82.5/10} + 10^{81.5/10} + 10^{78/10} + 10^{75.5/10} + 10^{7/10} + 10^{62.5/10} + 10^{50/10} \right]$$

$$= 10 \log [10^{8.25} + 10^{8.15} + 10^{7.8} + 10^{7.55} + 10^{7.1} + 10^{6.25} + 10^5] \quad LP_T = 86.35 \text{ dB}$$

نتایج آتالیز صدا در فرکانس‌های اکتاوباند در داخل سالن تونل باد، نشان دهنده بالابودن میزان آلودگی صوتی در شبکه A و C و فرکانس‌های ۱۲۵، ۲۵۰، ۵۰۰، ۱۰۰۰ و ۲۰۰۰ نسبت به حدود مجاز سازمان ACGIH می‌باشد ولی در فرکانس‌های ۴۰۰۰ و ۸۰۰۰ میزان صدا پایین‌تر از حد مجاز شغلی است. نتایج آتالیز صدا در فرکانس‌های اکتاوباند در داخل اتاقک کنترل نشان دهنده پایین بودن میزان صدا در تمامی حالات در مقایسه با استاندارد ACGIH می‌باشد. همچنین تراز فشار صوت در داخل سالن تونل باد ۱۰۰/۸ دسی بل و در داخل اتاقک کنترل این سالن ۸۶/۳۵ دسی بل بوده است، با توجه به این که منبع آلودگی صوتی در هر دو محیط یکسان است، ولی وجود اتاقک کنترل که در طراحی آن از شیشه‌های دو جداره و مواد آکوستیک استفاده شده است، باعث کاهش ۱۴/۴۵ دسی بل شده است. نتیجه این که تمام افراد واحدهای صنعتی و اداری در مواجهه با مقادیر بالاتر از حد استانداره مجاز سرو صدا قرار دارند و شدت مواجهه در کارکنان واحدهای صنعتی به مراتب زیادتر می‌باشد لذا برای کاهش میزان مواجهه و پیشگیری از عوارض ناشی از صدا پیشنهاد می‌گردد که در صورت امکان کارهای طراحی دقیق و سایر کارهای که نیاز به تمرکز فکری دارند به محیطی خارج از محدوده فرودگاه انتقال یابد، استفاده از مواد آکوستیک در ساختمان‌های اداری برای کاهش انعکاس‌های صوتی، طراحی اتاقک‌های آکوستیک در سالن‌های صنعتی حفظ استراحت پرسنل و استفاده از وسایل حفاظت فردی در سالن‌های صنعتی به طور موقت.

References

1. Golmohammadi R. Noise & vibration engineering: measurement, assessment, effect and control in industry. Hamedan: Daneshjoo; 1999. [In Persian].
2. Hemond CJ. Engineering Acoustics and Noise Control. Trans Fasihi F. Tehran: Sada va Sima; 2001.

3. Prevedouros PD. Effects of helicopter noise on rural residents away from airports and heliports: Final report. Hawaii: University of Hawaii, College of Engineering; 1995.
4. Beland RD. Aircraft noise impact: Planning guidelines for local agencies (WH-979-1). Massachusetts: Bolt, Beranek, and Newman, Inc; 1972.
5. American conference government of industrial hygienists- 2005-(ACGIH)
6. Humphreys I, Ison S, Francis G, Aldridge K. UK airport surface access targets. Journal of Air Transport Management. 2005; 11(2): 117-24.
7. Franssen EAM, Staatsen BAM, Lebret E. Assessing health consequences in an environmental impact assessment: The case of Amsterdam Airport Schiphol. Environmental Impact Assessment Review. 2002; 22(6): 633-53.
8. Nero G, Black JA. A critical examination of an airport noise mitigation scheme and an aircraft noise charge: the case of capacity expansion and externalities at Sydney (Kingsford Smith) airport. Transportation Research Part D: Transport and Environment. 2000; 5(6): 433-61.
9. Mato RRAM, Mufuruki TS. Noise pollution associated with the operation of the Dar es Salaam International Airport. Transportation Research Part D: Transport and Environment. 1999; 4(2): 81-9.
10. Zaporozhets OI, Tokarev VI. Aircraft noise modelling for environmental assessment around airports. Applied Acoustics. 1998; 55(2): 99-127.
11. Babisch W, Houthuijs D, Pershagen G, Cadum E, Katsouyanni K, Velonakis M, et al. Annoyance due to aircraft noise has increased over the years--Results of the HYENA study. Environment International. 2009; 35(8): 1169-76.

Noise pollution in a research complex next to Mehrabad airport

***Firouz Valipour¹, Habibollah Dehghan², Gholamhossien Pourtaghi³,
Mehdi Jahangiri⁴, Mahnaz Mazahabi⁵***

Abstract

Background: Noise is one of the harmful factors of industrial environments that may cause defect such as hearing defects, high blood pressure, irritation, sleep disturbances, increased respiratory rate and oxygen consumption. The residents and personnel working in industries around Mehrabad airport continuously exposed to noise pollution caused by the traffic of passenger, war and training airplanes. The aim of this research was to evaluate the noise exposure in personnel of various industrial and administrative units of the Aerospace university research complex next to Mehrabad airport.

Methods: In this research due to variations in air transportation system and changing the number of flights during the day eight-hour personal dosimetry in a one-week period and octa and band analysis in wind tunnel room was performed. Sound level meter (CEL-440) and dosimeters (CEL 281 & 282) were used as measurement equipment.

Obtained data was compared with the standards of Iranian Occupational Health Technical Committee and American Conference of Governmental Industrial Hygienists (ACGIH-2005).

Findings: Values obtained from noise dosimetry were as follows; build hall 96.7(dB), welding 99.6(dB), aerodynamic 94 (dB), modeling 99.6(dB), shielding 95(dB), administrative building 77 (dB), planning office 77 (dB) and security station 76 dB.

The result of octave-band analysis on the frequencies of 125, 250, 500, 1000, 2000, 4000 and 8000(Hz) were 93.1, 95.5, 93.1, 90.2, 85.5, 77.6 and 68.46(dB) respectively.

Conclusion: The results of this study indicated that noise rate was above the standard rate (ACGIH-2005) and that was recommended by the country's occupational health technical committee, so, in order to prevent the consequences of noise exposure recommendations were presented

Key words: Noise Pollution, Noise Measurement, Noise Dosimetry, Mehrabad Airport

1- PhD Student, Department of Occupational Health, School of ParaMedicine and Health, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran (Corresponding Author) Email: valipour_f@modares.ac.ir

2- Instructor, Department of Occupational Health, School of ParaMedicine and Health, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran.

3- Assistant Professor, Department of Occupational Health, School of Health, Baghiatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

4- PhD Student, Department of Occupational Health, School of Health, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

5- MSc, Tehran Shomal Branch, Azad University, Tehran, Iran.